

Naḥum

Hudaning Ninawəning ḥalakiti toʻjruluk pərmani

¹ Ninawə xəḥiri toʻjrisida yūkləngən wəḥiy — Əlkoxluk Naḥum kərgən alamət kərünüx hatiriləngən kitab.□

² Pərwərdigar otluk muḥəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur;
Bərḥək, Pərwərdigar bir intikam aloquqi,
Dəroʻzəp Igisidur;
Pərwərdigar yawliridin intikam alidu,
Düxmənliri üqün adawət saqlaydu.■

³ Pərwərdigar asanliqqa aqqiqlanmaydu,
Küq-kudrəttə uluʻdur,
Gunahı barni heq aqlimaydu;
Pərwərdigar — Uning yoli qara quyunda wə borandidur,
Bulutlar Uning ayaqliri purqiratkan qangtozangdur.

⁴ U dengizqa tənbiḥ berip uni quruk qilidu,
Barliq dəryalarni kurutiwetidu;
Baxan qaojirap ketidu,
Karməlmü ḥəm xundak bolidu;

□ **1:1** «**Yūkləngən wəḥiy**» — ibraniy tilida «Massa» (asasiy mənisi «yūk») degən bir səz bilənla ipadilinip ḥəm «wəḥiy» ḥəm «pəyoqəmbərning zimmisigə yūkləngən bir wəzipə» degən ikki mənini əz iqigə alidu. ■ **1:2** Mis. 20:5

Liwandiki gül-giyahmu kaojiraydu.□

⁵ Taoqlar uning aldida titrəp ketidu,
Dənglər erip ketidu,
Yər yūzi Uning ḥuzuri aldiqə kətürülidu,
Jaḥan həm uningda barliq yaxawatqanlarmu
xundak bolidu.■

⁶ Kim Uning oʻzəzi aldida tik turalisun?
Kim Uning aqqiqining dəḥxitidə qəddini kerip
turalisun?
Uning dərəzəzi ottək təkülidu,
Uning aldida taxlar yerilidu.

⁷ Pərwərdigar meḥribandur, külpətlik kündə
baxpanahdur;
Əzigə tayanqanlarni U bilidu.■

⁸ Biraq exip taxqan kəlkün bilən xu yərni
pütünləy tügəxtüridu,
Qarangʻoluluk uning düxmənlirini qoʻqalaydu.□

□ **1:4 «Barliq dəryalarni qurutiwetidu; Baxan kaojirap ketidu, Karməlu həm xundak bolidu; Liwandiki gül-giyahmu kaojiraydu»** — Baxan wə Liwanda ḥəl-yeqin kəp, bək mol bolidu; ularning otlakliri intayin mumbət idi. Karməl bolsa Israilda ḥəl-yeqin əng kəp bolidioqan jay; u «kaojirap kətkən» bolsa, baxqa jaylar tehimu xundak bolatti.

■ **1:5** Mis. 19:18; Zəb. 18:7-9; 29:4-6; 97:4, 5; 114:4.

■ **1:7** Yo. 3:16 □ **1:8 «Biraq exip taxqan kəlkün bilən xu yərni pütünləy tügəxtüridu»** — «exip taxqan kəlkün» pəyoʻəmbərlərnin yazmilirida adəttə kəqmə mənidə kollinilip «tajawuz qilouqi qorqunqluk qoxun»ni kərsitidu. Biraq «Naḥum» degən uxbu qismida, u həm əsli mənisidə (kəlkün) bilən kolliniloqan həm «tajawuzqi qoxun» degən kəqmə mənidimu kolliniloqan. Ninəwə xəḥiri Tigris dəryasining exip texixi həm Babil qoxuni tərpidin yər bilən təng qilinoqan. «Xu yər» bəlkim Ninəwə xəḥirini kərsitidu.

9 Silər Pərwərdigar bilən qarxilixip nemə oylawatisilər?

U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu;

Yamanlik silərdin ikkinqi kətim qıkmaydu. □

10 Ular kəmoqaktək bir-birigə qirmixiwaloqan bolsimu,

Əz həraqliridin süzmə bolup kətkən bolsimu,

Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu. □

11 Səndin Pərwərdigarqa rəzillik oyliuquqi qıkkənidi,

U Iblisning bir nəsihətqisidur. □

12 Pərwərdigar mundak dəydu: —

«Ularning təyyarlikliri toluk, sani zor kəp bol-

□ **1:9 «U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu»** — yaki «U Əzi qılmaqçi boləqinini bəribir ada qilidu». **«Yamanlik silərdin ikkinqi kətim qıkmaydu»** — kona zamanlardiki nuroqun «wəyran qilinəqan» xəhərlər keyin qayta quruloqan. Məsilən, Yerusalem xəhiri az degəndə bəx kətim qaytidin quruloqan. Biraq Ninəwə xəhiri oqlitiwetilgəndin keyin pütünləy yəp kətti. □ **1:10 «Əz həraqliridin süzmə bolup kətkən bolsimu,...»** — pəyoqəmbər muxu yərdə, Ninəwə xəhididiki həmmə puqra məst boləqan waqtida wəyran qilinidu, dəp puritidu. **«Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu»** — mənisi bəlkim «kəydürülidu». Baxqa birnəqqə hil təjrimilər uqrixi mumkin. □ **1:11 «U Iblisning bir nəsihətqisidur»** — «Iblis» muxu yərdə ibraniy tilida «Belial» deyilidu. Bu səz Təwratta adəttə Xəytanning əzini kərsitixi mumkin. Baxqa təjrimilərdə «rəzil», «ərziməs» degən mənilərdə kelidu. Mumkinqiliki barki, bu «Iblisning nəsihətqisi» Sənnaheribni kərsitidu (Sənnaherib miladiyədin ilgiriki 702-yili Yəhudaəqa kattik hujum qiləqan. Uning məəqlubiyiti həm əlümi Təwratta, «Yəxaya» 36-38 bablarda hatiriləngən). Undak boləqanda, Naḥum pəyoqəmbər əzining bu bexaritinini məzkur kitabni rəsmiy toplap pütüküzüxtin 50 yil burun, yəni yax waqtida hatiriləngən bolidu.

simu,
 Ular ohxaxla üzüp taxlinidu,
 Xundakla kəlməskə ketidu;
 Mən sanga azar qiloqinim bilən, *i həlqim*,
 Kaytidin sanga azar qilmaymən. □

¹³ Həzir Mən uning boyunturukini boynungdin
 sundurup eliwatimən,
 Wə asarətliringni bəsüp taxlaymən.

¹⁴ Pərwərdigar sən toqruluk pərman
 qüxürgənki,
 Sening naming kaytidin terilməydu;
 Butungning öyidin Mən oyma həykəl, kuyma
 həykəlni yokitimən;
 Mən kəbrəngni təyyarlawatimən,
 Qünki sən pəsəndidursən. □

¹⁵ Mana taqlar üstidə, hux həwərnə elip
 kəlgüqining ayaqlirioḡa,
 Aram-hatirjəmləkni jakarlioḡuqining ayaqlirioḡa
 qara!

□ **1:12** «**Ularning təyyarlikliri toluk, sani zor kəp bol-simu,...** » — «təyyarlikliri toluk, sani zor kəp» — bu Asuriyəliklərnin özlerini təswirləxkə daim ixlitidioḡan ibarə. «**Ular ohxaxla üzüp taxlinidu, xundakla kəlməskə ketidu**» — ibarəniy tilida «kəlməskə ketidu» degən bu söz bəzidə «tamqilap-tamqilap yoḡap ketidu» degənni bildüridu. □ **1:14** «**Pərwərdigar sən toqruluk pərman qüxürgənki, sening naming kaytidin terilməydu; ...**» — Huda muxu yərdə kaytidin Asuriyə padixahioḡa söz qilidu. «Sening naming .. terilməydu» — bu bəlkim ikki bislik söz. Birinḡidin Asuriyə padixahining heḡ nəslə qalmaydu; ikkinḡidin, uni əslitidioḡan heḡ abidilər, hatirə taxlar qalmaydu (Asuriyə padixahliri əslidə qoḡ-qoḡ abidə taxlirioḡa nahayiti amraq idi). «**Mən kəbrəngni təyyarlawatimən**» — baxḡa birhil təjimisə «Mən uni (yəni padixahning buthanisini) kəbrəng qilip bekitimən».

Heytliringni təbriklə, i Yəhuda, i qkən
 kəsəmliringni ada kıl;
 Qünki u rəzil boluquzi zemingdin ikkinqi
 ötməydu;
 U pütünləy üzüp taxlanoqan bolidu. □ ■

2

Ninəwəning ḥalak boluxining təswirliri •••
Huda Ninəwəgə qaytidin səz qilidu

¹ Bitqit kildioqan birsi kəz aldingoqıla kəldi;
 Əmdi istihkam üstidə kəzət qıl,
 Yoloqa qara, belingni baqla, küqliringni yioqip
 tehimu küqəyt! □

² (Qünki Pərwərdigar Yəqubning xan-xəripini
 əsligə kəltürdi,
 Uni Israilning xan-xəripigə layiq dərijidə əsligə
 kəltürdi;
 Qünki qurukdioquqılar ularni qurukdap
 qoyoqanidi,

□ **1:15** «**Mana taqlar üstidə, hux həwəni elip kəlgüqining ayaqlirioqa, aram-hatirjəmlikni jakarlioquqining ayaqlirioqa qara!**» — muxu hux həwəning məzmuni bəlkim Ninəwə xəḥiri wəyran bolup, Hudaning həlkiqə hatirjəm künlər kəldi, degənlik. ■ **1:15** Yəx. 52:7; Rim. 10:15

□ **2:1** «**Bitqit kildioqan birsi kəz aldingoqıla kəldi**» — demək, birsi sən Ninəwəning aldioqa kelip sanga ḥujum qilidu. «**Əmdi istihkam üstidə kəzət qıl, yoloqa qara, belingni baqla, küqliringni yioqip tehimu küqəyt!**» — bu kinayilik, həjwiy gəp — Ninəwəliklər jənggə xunqə kəp təyyarlıq qiloqan bolsimu, həmmisi bikar bolidu.

Ularning üzüm tal xahlirini wəyran
kilojanidi).□ ■

³ *Bitqit qiløuqining* palwanlirining qalkanliri
kizil boyaldi,

Uning baturliri pərəngdə kiygüzüldi;

Təyyarlik künidə, jəng hərwiliri polatning ju-
lasida yaltirap ketidu,

Nəyzilər oynitilidu;□

⁴ Jəng hərwiliri koqilarda güdürlixip qepixi-
watidu;

Kəng yollarda bir-birigə sokulidu;

Ularning qiyapiti məx'əllərdək bolidu,

Ular qaqmaqlardək yügürüxidu.

⁵ *Sərdar* əmiririgə əmr qüxüridu;

Ular yürüx kiloqinida aldirioqinidin bir-birigə
putlixip mangidu;

□ **2:2 «Pərwərdigar Yakupning xan-xəripini əsligə kəltürdi, uni Israilning xan-xəripigə layik dərijidə əsligə kəltürdi»** — oqurmənlər bəlkim esigə kəltüriduki, Huda Yakup pəyoqəmbərgə yengi isim koydi, yəni «Israil» dəp koydi. «Yakup»ning mənisi «aldəmqi» yaki «baxqining ornini basquqi», «Israil»ning mənisi «Huda bilən billə boləqan xahzadə». Demək, Huda Yakupning əgri-tokay yollirini əzgərtip, uningoqa parlak keləqək bərgən. Xuning bilən Muqəddəs Kitabta, «Yakup» bəzi waqitlarda Israilning «kona təbiiti»ni, yəni Huda əq kərgən yaman illətlirini kərsitidu. **«Qünki kurukdioquqilar ularni kurukdap koyəqanidi, ularning üzüm tal xahlirini wəyran kiloqanidi»** — Asuriyə Israil həm Yəhüdani kəp qetim hərhil usul (buləngqilik, jazani-horluk, baj-selik katarliklar) bilən «kurukdap koyəqanidi». ■ **2:2** Zəb. 80:12-13; Yəx. 10:12 □ **2:3 «Bitqit qiløuqining palwanlirining qalkanliri kizil boyaldi»** — «qalkanliri kizil boyaldi» mumkinqiligi barki, Asuriyə ləxkərliri jənggə təyyaranəqinida qalkanlirini kizil rəngdə boyap koyatti.

Ninəwəning sepiloqa qarap aldiraydu,
Baxlirioqa bolsa «muhasirə kalkini»
 təyyarlinidu. □

⁶ «Dəryalarning dərważiliri» eqilidu,
Padixahning ordisi erip ketidu. □

⁷ Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu —
Düxmən tərripidin yalap epketilidu,
 Dedəkliri huddi pahtəklərninğ sadasidək ah-uh
 tartip,

□ **2:5 «Sərdar əmirliğə əmr qüxüridu»** — «sərdar» ibraniy tilida «u» deyilidu. Bizningqə düxmənlərninğ sərdarini kərsitidu (1-ayətni kərüng). Bəzi alimlar «u» Asuriyə padixahni kərsitidu, dəp qaraydu. Undağ boləqanda, ayət Asuriyəliklərninğ jiddiy mudapiə təyyarlığı kiliwatqinini kərsitidu. **«Baxlirioqa bolsa «muhasirə kalkini» təyyarlinidu»** — «muhasirə kalkini» — əskərlər sepiloqa hujum qilip örüməqci boləqanda, baxlirini qoşdaq üqün bax üstigə qong bir qalkandək nərsini kətürüp yürətti. Baxqa birhil tərjimisi: «kalkanlıq potəy».

□ **2:6 «Dəryalarning dərważiliri» eqilidu, padixahning ordisi erip ketidu»** — «dəryalarning dərważiliri» degənlik nemə mənisi? Tigris dəryasining tarmaq-erikliri Ninəwə xəhridin etətti. Dəryalar sepildin etkən jaylarda kemilərninğ etküzüx-etküzməslik üqün həm baxqa jaylarda su ekimlirini tizginləx üqün dərważa-taqaqlar bekitilgənidi. Dəl Ninəwə xəhri muhasirigə elinəqan qaşda dərya texip, uning taxqi sepilining 3 kilometrlik qismini ekitip kətkən. Xuning bilən Babil qoxuni bəşüp kirip, andin iğki sepiloqa hujum qilixqa kirixti. «Padixahning ordisi erip ketidu» — Bəlkim padixah həm ordidkilərninğ yüriki qorqunqin erip kətkənlikini kərsitidu. Padixah barlıq baylıqlirini yoşan bir gülhan qilip, əzi wə kenizəklirini gulhanning üstidə keydürüwaldi. Bəzi alimlar bu sözni jismani tərəptin: «orda (dərya ekimi bilən) ekip ketidu» dəp qüxinidu.

Məydilirini urup ketidu.□

⁸ Ninəwə apiridə boləandin beri kəl süyidək *tiŋq* bolup kəldi,

Birəq ular həzir kəqip ketidu...

Əy tohta! Əy tohta!

— Birəq həqkim kəynigə qarimaydu.□

⁹ Kümüxləni buliwelinglar, altunlarni buliwelinglar;

Qünki uning xəwkətlik həzinisidiki kimmət kaqa-kuqilirining sani yoqtur.

¹⁰ U kuruqdaləan, wəyran qilinəan, bərbat boləan!

Yüriki erip ketidu,

Tizliri bir-birigə jaləqlap təgməktə;

Bəlliri toləqə tutkəndək toləqinidu,

Barlıq yüzlər tatirip ketidu.■

¹¹ Kəni, xirlarning uwisi?

Yax xirlar ozuklinidəan jay,

Xir, qixi xir, xir arslini həqkimdin kərkəmay

□ **2:7 «Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu»** — «Huzzab» bolsa bəlkim Ninəwə hanixining ismi (bu isim ularning bir ayal butining ismi, yəni «ixtar» degən isim bilən munasiwətlik). Padixəh əzini kəydüriwaləqini bilən hanix əzi tirik kəlip rəswə qilinip, dedəkliri bilən kulluqqa əwətilidu. Bəzi alimlarning baxqə birhil tərjimisi bar — «Mana bu xundək bekitilgəndur, — uning (Ninəwə xəhərinin) uyatliri eqilidu...». □ **2:8 «Ninəwə apiridə boləandin beri kəl süyidək tiŋq bolup kəldi, birəq ular həzir kəqip ketidu...»** — baxqə birhil tərjimisi «Ninəwə bir kəl süyidəktur, birəq həzir suliri yoqap ketidu...». ■ **2:10** Qan. 1:28; 20:8; Yə. 2:11; 5:1; 7:5; Yəx. 13:7, 8; 21:3; Əz. 21:12.

yürgən jay keni?□

¹² Xir öz arslanlirini qanduruxka owlarni titmatitma kילוanidi,

Qixi xirliri üçün owlarni boşqanidi;

Өngkürilirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzoqanidi.

¹³ Mana, Mən sanga qarximən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar;

Mən sening jəng Һarwiliringni is-tütəkkə aylاندurup keydüriwetimən;

Kiliq yax xirliringni yəwatidu,

Owangni yər yüzidin elip taxlaymən;

Əlqiliringning awazliri qayta Һəq anglanmaydu.□

3

Ninəwəning Һalak boluxidiki səwəblər

¹ Qanlik xəҺərgə way!

U yaloqanqilik, zulum-zorawanlik bilən toloqan,

U olja elixtin Һəq qol üzgən əməs!□

² AҺ, qamqining qarsildaxliri!

Qaqlirining daqangxiwatqan,

□ **2:11** «**Keni, xirlarning uwisi? Yax xirlar ozuklinidioqan jay, xir, qixi xir, xir arslini Һəqkimdin qorkmay yürğən jay keni?**» — xir Asuriyə imperiyəsining simwoli idi. □ **2:13**

«**Mən sening jəng Һarwiliringni is-tütəkkə aylاندurup keydüriwetimən**» — ibraniy tilida «Mən uning jəng Һarwilirini is-tütəkkə aylاندurup keydüriwetimən». □ **3:1** «**Qanlik xəҺərgə way!**» — «qanlik xəҺərgə» Ninəwə xəҺirini kərsitidu,

əlwəttə; 1-3-ayətlərdə, bəsüp kirgən qoxunliri, xundaqla ularning qiroinqilıqı təswirlinidu.

Atlarning qarqiwatқан,
Pingildap ketiwatқан jəng ḥarwilirining
sadaliri!

³ Kara, atlık ləxkərlərninḡ kangkixliri,
Kılıqlarınḡ walildaxliri,
Nəyzilərninḡ palildaxliri,
Əltürülgənlərninḡ kəplüki,
Əlüklər dəwə-dəwə!
Jəsətlərninḡ sani yoktur;
Ular jəsətlərgə putlixidu.

⁴ — Şəhirlərninḡ piri u,
— Əllərnı pəḥixiwazlıkı,
Jəmətlərnı şəhirliri bilən setiwetidu;
Sən xerinsuhən pəḥixininḡ nuroqun pəḥixilikliri
tüpəylidin.□

⁵ Mana, Mən sanga qarxilixip qıqqanmən, —
— dəydu samawiy qoxunlarning Sərdari bolıqan
Pərwərdigar,
Kənglikinḡning etikini qayrip yüzünggə yepip,
seni axkarilaymən,
Əllərgə uyat yərlirinḡni,
Padixahlıqlarəqa nomusunḡni kərsitimən.

⁶ Üstünggə nijasətnı taxlaymən,
Seni xərməndiqiliktə qaldurimən,
Seni rəswa qilimən.

⁷ Wə xundaq boliduki,

□ **3:4 «Şəhirlərninḡ piri u»** — «u» bu yərdə Ninəwə xəḫirini kərsitidu. «u... əllərnı pəḥixiwazlıkı, jəmətlərnı şəhirliri bilən setiwetidu; sən xerinsuhən pəḥixininḡ nuroqun pəḥixilikliri түпəylidin,...» — Ninəwədikilər rəḫimsizlik, zorawanlıqtın ḥəwəs aloqan bolupla qalmay, yənə kəp əllərgə kəp jadugərlik ḥəm hurapatlıq ərpadətlirini ḥəm əzlrininḡ paskına butpərəslikini tarqatқанidi.

Seni kergənlərnin ħəmmisi səndin keqip: —
«Ninəwə wəyran kılındi! Uning üqün kim ħaza
tutidu?» — dəydu;

Mən sanga təsəlli bərgüqilərnə nədin tepip
berimən?□

⁸ Sən dəryalarning otturisida turəqan,

Ətrapida sular boləqan,

Istihkəmi dengiz boləqan,

Sepili dengiz boləqan No-Amon xəhəridin
əwzəlməsən?

⁹ Efiopiyəmu, Misirmu uning küq-қudriti idi,

Ularning küqi qəksiz idi;

Put ħəm Liwiyəliklər uningəya yərdəmqi idi;□

¹⁰ Umu elip ketilip, əsirlikkə qüxkən;

Barlıq koqa bəxida bowəqliri qərüp taxliwetildi;

Ular uning mətiwərliri üqün qək taxlidi,

Uning barlıq ərbabliri zənjirdə baqlanəqanidi.□

□ **3:7 «Mən sanga təsəlli bərgüqilərnə nədin tepip berimən?»** — Naḥum pəyqəmbər muxu yərdə səz oyini kəlip əzining ismi («təsəlli bərgüqi» degən mənədə) üstidə kinayilik, ħəjwiyy gəp kəlidu. U əzining Yəḥuda həlqigə bəxərliri bilən təsəlli bərgənidi. Biraq «Ninəwə xəhəri üqün «Naḥum»lar nədin tepilidu?».

□ **3:9 «Put ħəm Liwiyəliklər uningəya yərdəmqi idi»** — «Put» degən yurt ħəzirki Somaliyə. «Liwiyə», yəni «Libya»ning qədimki ismi «Kux».

□ **3:10 «Umu (No-Amonmu, 8-ayətni kəruŋ) elip ketilip, əsirlikkə qüxkən; barlıq koqa bəxida bowəqliri qərüp taxliwetildi,....»** — Misirdiki qong xəhər «No-Amon» intayin mustəhkəm, ħətta Asuriyə xəhəridin təhimu «yengilməs» idi. U Nil (dengizdək kəng boləqan) dəryasining tət ekimi arisəya jaylaxqan bolup, 20000 jəng ħərwisi, 100 dərwasilik zor egiz sepili bar, tət məmləkət bilən ittəpəkdax idi. Xunga u «yengilməs bir xəhər» dəp ħəsəblənəqan. Biraq u Asuriyə padixəhi Axurbanipal tərpidin miladiyədin ilğiriki 665-yili rəḥimsizlik bilən bitqit kılındi.

11 Sənmu məst bolisən;

Sən məkünüwalisən;

Sən düxməndin himayə izdəp yürisən;□

12 Sening barlıq istihkamliring huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihining ənjürlirigə ohx-aydu;

Birla silkisə, ular yegüqining aozioqa qüxidu.

13 Mana, həlqing xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı;

Zeminingning kowuqliri düxmənliringgə kəng iqlidu;

Ot tēmür taqakliringni yəp ketidu.□

14 Əmdi muḥasirigə təyyarlıq kılıp su tartip qoy!

Qorqanliringni mustəhkəmlə!

Seqiz topidin lay etip,

Hək layni qəyləp qoy!

Humdanni raslap qoy!

15 Ot seni xu yərdə yəp ketidu;

Kiliq seni üzüp taxlaydu;

U seni qekətkə liqinkisidək yəwatidu;

Əmdi özüngni qekətkə liqinkiliridək kəp kıl,

Qekətkidək özüngni zor kəp kıl!

□ **3:11 «Sənmu məst bolisən; sən məkünüwalisən,...»** — «sənmu məst bolisən» — tarihta kəp küqlük xəhərlər özidə turuquqlarning bihəstəlik kılıxi wə əzlidiridin məqrurlinip haraq iqip məst boluxi bilən, düxmənlər bəsüp kirgən. No-Amonning əhwalimu bəlkim xundaq bolqan, Ninəwəning aqiwiti jəzmən xundaq bolidu. □ **3:13 «həlqing xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı»** — bu ikki bislik gəp. Biringididin Ninəwə xəhiridiki kəp ərlər xu dəwərdiki padixahı Sardonopolisqa əgixip bəqqiwaz bolup kətti. Sardonopolis əzi ayalqə kiwinip yürətti. Bu ixlar Huda aldida əzligə jaza elip kelidioqan eqir gunah idi. Ikkinqidin, jənggə kəlgəndə, Asuriyə həlqi kız-ayallardək qorqup ketip qaqidioqanlığını kərsitidu.

16 Sən sodigərliringni asmandiki yultuzlardin kəp kilding;

Mana, qekətkə liqinkisi kanat qikirip, uqup ketidu!□

17 Sening ərbabliring qekətkilərdək,

Sərdarliring mijir-mijir qaqqikizlərdək bolidu;

Mana ular sooquk künidə qitlar iqigə kiriwelip makan kılıdu;

Kuyax qıkkanda, ular qeqip ketidu,

Barəan yerini tapkili bolmaydu.□

18 Qopanliring mügdəp qaldı, i Asuriyəning padixahı;

Sening aqsəngəkliring jim yatıdu;

Həlking taqlar üstigə tarkilip kətti,

□ **3:16 «qekətkə liqinkisi kanat qikirip, uqup ketidu!»** — «qekətkə liqinkisi ... uqup ketidu» degənnin mənisi bəlkim Ninəwəning kəp sodigərliri bexioə eəir kün qüxkəndə uningə qəq yardəm bərməy, «bikar tələp» qekətkidək qeqip ketidu; 17-ayətnimu kəring. □ **3:17 «Sening ərbabliring qekətkilərdək, sərdarliring mijir-mijir qaqqikizlərdək bolidu; mana ular sooquk künidə qitlar iqigə kiriwelip makan kılıdu»** — qekətkilər sooquk waqıtlarda «tonglap qetip qalidu», qeq midirlimas bolup qalidu. Asuriyəning əskərliri ohxaxla jənggə kirgəndə qeq hərikət qılmay, bəlkim qorkunqtn «qetip qalidu». Andin ular qeqip «uqup ketidu».

Heqkim ularni yioʻmaydu;□

¹⁹ Sening yarang dawasiz,

Sening zəhming eoirdur;

Həwiringni angliqanlarning həmmisi

üstüngdin qawak qalidu;

Qünki tohtawsiz rəzilliking kimning bexioʻa

kəlmigəndu?

□ **3:18 «Qopanliring mügdəp qaldi, i Asuriyəning padixahi... həlking taqlar üstigə tarkilip kətti, heqkim ularni yioʻmaydu...»** — «qopanliring» yəni «həlk padiqiliring», «həlk baqquqiliring» bəlkim məmlikətning bihətərligigə məsʼul boləqanlarni, yəni padixahning ordisidiki wəzir-wuzralirini kərsitidu. Heqkim tarkilip kətkən Asuriyə həlqidin həwər elip ularni yioʻmaydu, baqmaydu. **«Həlking taqlar üstigə tarkilip kətti, heqkim ularni yioʻmaydu...»** — Asuriyə həlki tarkitiləqandin keyin hərgiz qaytidin bir əl-yurt bolmioqan.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5